

El disc del croissant atemporal

Se celebra mig segle de la publicació de 'Why?' de Màquina!

Portada del disc 'Why?', de Màquina!

Enguany fa mig segle de la publicació de l'emblemàtic disc *Why?* (Diàbolo, 1970) de **Màquina!**, que va marcar un dels moments més àlgids de la música progressiva catalana. La portada de *Why?* és una imatge icònica. L'autor és **Jordi Batiste**, a qui el gran públic sempre ha conegut com a músic, fet que ha eclipsat la seva faceta de dissenyador. *Why?* -segurament- és el seu cim. Al segell Als 4 Vents dirigit per Àngel Fàbregues, **Batiste** va ser l'encarregat d'il·lustrar i executar moltes portades dels membres del **Grup de Folk**. Quan el tàndem **Herrera-Batiste** -que actuava de músics d'acompanyament a les gravacions i amb solistes del **Grup de Folk**- van formar **Màquina!**, **Jordi Batiste** va idear una tipografia i va cuidar i executar el disseny de tots els cartells, promocions i discos. A la vegada, quan es va crear **Màquina!** i amb la intenció de donar una major consistència a tot el projecte, Fàbregues va fundar el subsegell Diàbolo, amb el qual també editaria grups de l'anomenada música progressiva.

A Diàbolo, **Batiste** va crear portades de gran qualitat i impacte visual. Abans d'analitzar la famosa portada de *Why?*, no podem estar-nos de citar per exemple la impactant caràtula de *Vértice* (Diàbolo, 1970), d'un grup homònim que va gravar un únic senzill. **Vértice** era un grup que destacava per tenir un cantant molt potent, **Jordi Querol**, que havia estat al capdavant dels **Go-Go**. El guitarrista era **Max Sunyer** que ja aleshores deixava clar perquè acabaria sent un dels grans guitarristes del país. Feien blues-rock cantat en anglès i el senzill que van publicar val molt la pena. Només cal lamentar que el grup no tingués una major continuïtat.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=1yng581COUU>

Respecte a la mítica portada de *Why?*, hi ha múltiples teories sobre el seu significat. Una de les més rocambolesques és la que explica que simbolitza que el temps s'ha aturat i que el dictador Franco té els dies comptats. Més enllà d'especulacions, l'autor relata que per a la portada va aplicar el que amb **Sisa** anomenaven la 'nova estètica', coses noves i diferents que trenquessin amb els esquemes i les formes habituals. Buscant contextos provocadors i jugant amb imatges surrealistes, un matí va baixar a la fleca que tenia al davant de casa i va comprar dos *croissants* per manipular-los i fotografiar-los. Primer va fer proves clavant-los a la paret, després clavant-los a un interruptor. I finalment va agafar el rellotge de butxaca del seu avi i el va incrustar a la pasta. És així com va crear una de les portades més icòniques de la història contemporània de la música catalana.

Why? es va llançar al mercat el juny de 1970, i aquell mateix mes el segell Diàbolo - Als 4 Vents va publicar un altre àlbum, el debut homònim de **Música Dispersa**, disc i grup que el temps ha convertit en una altra llegenda. Actualment tant el *Why?* de **Màquina!** com el disc de **Música Dispersa** estan considerats àlbums de culte i en el mercat es paguen autèntiques bogeries per les edicions originals. Malgrat tot, si *Why?* va obtenir unes xifres de vendes discretes, l'LP de **Música Dispersa** va ser un autèntic fracàs. **Música Dispersa** va ser una producció cara i la portada original té una serigrafia en relleu que en va incrementar molt el cost. A *Historia y poder del 'rock català'* (Unilibro, 1977), **Jordi Sierra i Fabra** diu que **Música Dispersa** va vendre 375 exemplars. Com es pot imaginar, aquesta quantitat sumada a les incipients xifres de la resta del catàleg dels grups de **Diàbolo** van posar contra les cordes Àngel Fàbregues.

Podeu llegir el reportatge complet 'Là Màquina de Why?' al número 308 de la revista impresa ENDERROCK.